

ACADEMIA ROMÂNĂ – FILIALA IAȘI
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE

ARHEOLOGIA MOLDOVEI

XXIX
2006

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
București, 2007

ACADEMIA ROMÂNĂ

ARHEOLOGIA MOLDOVEI

Fondator

Acad. MIRCEA PETRESCU-DÎMBOVIȚA

COLEGIUL DE REDACȚIE

JOHN CHAPMAN (Durham); FALKO DAIM (Viena-Mainz); LINDA ELLIS (San Francisco); GHEORGHE POSTICĂ (Chișinău); GERHARD TRNKA (Viena); ION IONIȚĂ; SILVIU SANIE; DAN GH. TEODOR (Iași).

COMITETUL DE REDACȚIE

VICTOR SPINEI, *membu corespondent al Academiei Române, redactor responsabil*; CONSTANTIN ICONOMU, *secretar de redacție*; COSTEL CHIRIAC, *secretar adjunct de redacție*; VASILE CHIRICA; VICTOR COJOCARU; CORNELIA MAGDA-LAZAROVICI; VIRGIL MIHAILESCU-BÎRLIBA, *membri*.

Desenele care ilustrează volumul au fost executate în cea mai mare parte de către ROMEO IONESCU și DIANA-ISABELA CONDURACHE; culegerea computerizată a fost efectuată parțial de ANCA ANCUȚA.

Redactori (Editura Academiei Române): MIHAI POPA, C. DIMITRIU
Tehnoredactare computerizată: MARIANA MOCANU

Revista „Arheologia Moldovei” apare o dată pe an.
La revue «Arheologia Moldovei» paraît une fois par an.

În țară revista se poate procura prin poștă pe bază de abonament la:
Les lecteurs de l'étranger peuvent s'abonner par:

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE, Calea 13 Septembrie, nr. 13, sector 5, 050711, București, România; tel. 4021-318 8106, 4021-318 8146; fax 4021-318 2444; e-mail: edacad@ear.ro; adresa web: www.ear.ro

RODIPET S.A., Piața Presei Libere, nr. 1, sector 1, P.O. Box 33–57, București, România; tel. 4021-318 7000, 4021-318 7001; fax 4021-318 7002, 4021-318 7003; e-mail: rodipet@rodipet.ro

ORION PRESS IMPEX 2000 S.R.L., P.O. Box 77–19, sector 3, București, România; tel./fax 4021-610 6765, 4021-210 6787; tel. 0311 044 668; e-mail: office@orionpress.ro

Manuscrisele, cărțile și revistele pentru schimb, precum și orice corespondență se vor trimite pe adresa Comitetului de redacție al „Arheologiei Moldovei”, Institutul de Arheologie, str. Lascăr Catargiu, nr. 18, 700107 Iași, România/Toute correspondance sera envoyée à la Rédaction: Institutul de Arheologie, str. Lascăr Catargi, nr. 18, 700107, Iași, România, tél. 032-211 910, fax 032-211 910.

© 2006, EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
050711, București, Calea 13 Septembrie, nr. 13,
Tel. 4021-318 8106, 4021-318 8146; fax 4021-318 2444;
e-mail: edacad@ear.ro; adresa web: www.ear.ro

SUMAR • SOMMAIRE • CONTENTS • INHALT

STUDII – ÉTUDES

ILIE BORZIAC, VASILE CHIRICA, ATANASIE PREPELIȚĂ, <i>Ecologia și sinergetica colectivelor umane din spațiul carpato-nistean în Paleoliticul superior</i>	7
<i>L'écologie et la synergie des collectivités humaines de l'espace carpatique-dniestréen pendant le Paléolithique supérieur</i>	34
GEORGE BODI, <i>Considerații privind utilajul litic cioplit din așezarea cucuteniană de la Hoisești – „La Pod”</i>	35
<i>The Chipped Stone Assemblage from Hoisești – „La Pod” Cucuteni Settlement. Preliminary Report</i>	56
CONSTANTIN ICONOMU, <i>Un mormânt de la sfârșitul primei epoci a fierului de la Pocreaca-Iași</i>	57
<i>Grave Dating from the End of the First Iron Age in Pocreaca, Iași District</i>	65
DAN APARASCHIVEI, <i>Flaminii municipali și cultul imperial în provinciile Moesia Inferior și Moesia Superior</i>	67
<i>Les flamines municipaux et le culte impérial en Mésie Inférieure et en Mésie Supérieure</i>	77
VLAD VORNIC, <i>Chronology of Sântana de Mureș – Černjachov Type of Settlement and Necropolis from Budești (Republic of Moldova)</i>	79
FLORIN CURTA, <i>A Contribution to the Study of Bow Fibulae of Werner's Class I G</i>	93
PARASCHIVA-VICTORIA BATARIUC, <i>Arme, armuri, piese de harnașament ilustrate pe cahle descoperite în Moldova. Secolele XV–XVII</i>	125
<i>Armes, armures, pièces de harnachement illustrées sur les carreaux de poêle découverts en Moldavie pendant les XVème–XVIIème siècles</i>	150

MATERIALE – MATÉRIAUX

MARIN DINU, <i>Cu privire la toporul cu brațele în cruce descoperit la Pădureni-Huși (jud. Vaslui)</i>	153
<i>La hache à tranchants opposés découverte à Pădureni-Huși (départ. de Vaslui)</i>	157
GEORGE DAN HÂNCEANU, <i>Primele rezultate din săpăturile arheologice de la Roșiori-Dulcești (2004)</i> ...	159
<i>Les premières résultats de la fouille archéologique de Roșiori-Dulcești (2004)</i>	166
NICULINA DINU, <i>Ceramica de tip Milet descoperită la Brăila</i>	167
<i>The Ceramic of Miletus type discovered at Brăila</i>	169

NOTE ȘI DISCUȚII – NOTES ET DISCUSSIONS

VIRGIL MIHAILESCU-BÎRLIBA, <i>Despre volumul I al noului tratat de istorie a românilor</i>	171
<i>About the New Treatise on the History of Romanians (volume I)</i>	178
CRISTINA CREȚU, <i>Date generale privind teoria arheologică din fosta URSS</i>	179
<i>General Data Regarding the Archaeological Theory in the Former USSR</i>	184
VASILE CHIRICA, <i>Opinions concernant l'art et les religions paléolithiques sur la base d'une grande découverte</i>	185
VASILE CHIRICA, <i>Les plus anciennes peintures paléolithiques d'Italie</i>	193
CONSTANTIN ICOMOMU, <i>O nouă machetă de ambarcațiune descoperită în așezarea cucuteniană de la Pocreaca-Iași</i>	199
<i>A New Watercraft Model Discovered in the Cucuteni Settlement of Pocreaca-Iași</i>	201

CERCETĂRI INTERDISCIPLINARE – RECHERCHES INTERDISCIPLINAIRES

BOGDAN PETRU NICULICĂ, ILIE COJOCARU, <i>Observații privind realizarea unei podoabe descoperite în necropola tumulară de la Adâncata-Imaș (jud. Suceava)</i>	203
<i>Observations concernant la réalisation d'une parure découverte dans la nécropole tumulaire de Adâncata-Imaș (départ. de Suceava)</i>	207

GEORGETA MIU, <i>Două cranii trepanate identificate în necropola Monteoru de la Cândești (perioada bronzului mijlociu)</i>	209
<i>Two Skulls with Trepanning Identified in the Monteoru Cemetery from Cândești (Middle Bronze Age)</i> ...	217
MARIA ȘTIRBU, <i>Arheozoologia în cercetările întreprinse de Olga Necrasov</i>	219
<i>Archaeozoology as Part of the Scientific Research Work of Olga Necrasov</i>	221
SERGIU HAIMOVICI, <i>Studiul materialului faunistic descoperit în situl de cultură Noua de la Poșta Elan (jud. Vaslui), corelat cu cel găsit în alte situri</i>	223
<i>L'étude du matériel faunique découvert dans l'habitat appartenant à la culture Noua de Poșta Elan (dép. de Vaslui). Comparaison avec le matériel faunique d'autres sites</i>	234
DIANA BINDEA, <i>Stadiul cercetărilor arheozoologice privind pre- și protoistoria din Transilvania</i>	235
<i>The Stage of the Archaeozoological Researches about Pre- and Protohistory from Transilvania</i> ..	252
MARIA ȘTIRBU, <i>Paleofauna neolitică de la Ruginoasa (jud. Iași) și unele aspecte ale ocupațiilor locuitorilor cucutenieni din această așezare</i>	253
<i>The Neolithic Paleofauna of Ruginoasa (District of Iași) and some Aspects of the Cucuteni Inhabitants' Occupations</i>	258
 <i>DOCUMENTA</i>	
GRIGORE ARBORE POPESCU, <i>Cartografia venețiană din secolele XIV-XVII și cunoștințele privind Dunărea Inferioară și Marea Neagră</i>	259
<i>La cartografia in uso a Venezia tra XIV–XVII secolo e la conoscenza dell'area del Danubio Inferiore e del Mar Nero</i>	269
ALEXANDRU V. BOLDUR, <i>Elemente de păgânism în credințele poporului român</i>	271
<i>Éléments de paganisme dans les croyances du peuple roumain</i>	278
 <i>RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE – COMPTES RENDUS ET NOTES BIBLIOGRAPHIQUES</i>	
VASILE CHIRICA, ILIE BORZIAN, <i>Gisements du Paléolithique Inférieur et Moyen entre le Dniestr et la Tissa, Iași, 2005 (Nicolae Ursulescu)</i>	279
* * <i>Productions lamellaires attribuées à l'Aurignacian: chaînes opératoires et perspectives technoculturelles – Actes du XIVe Congrès de l'UISPP, Université de Liège, Luxembourg, 2005 (L. M. Cazacu-Davidescu)</i>	280
ALEXANDRU PĂUNESCU, <i>Paleoliticul și epipaleoliticul de pe teritoriul Moldovei cuprins între Carpați și Siret, București, 1998 (Mihai Cucolea)</i>	283
* * <i>Cercetări arheologice din zona lacului de acumulare Bicaz, ediție îngrijită de M. PETRESCU-DÎMBOVIȚA și VICTOR SPINEI, Piatra Neamț, 2003 (Sergiu Enea)</i>	287
ATTILA LÁSZLÓ, <i>De la prima familie la primele state. Prelegeri de istorie generală, Iași, 2005 (Constantin Iconomu)</i>	288
MIOARA TURCU, <i>Arheologie. Noțiuni generale, București, 2004 (Ovidiu D. Boldur)</i>	288
* * <i>Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest, Iași, 2005 (Silviu Sanie)</i>	290
GHEORGHE PAPUC, <i>Tomis I. Aprovizionarea cu apă a cetății Tomis în epoca romană și romană târzie, Constanța, 2005 (Dorel Paraschiv)</i>	291
* * <i>Studii de istorie veche și medievală. Omagiu profesorului Gheorghe Postică, Chișinău, 2004 (Pavel Petrea)</i>	292
OCTAVIAN LIVIU ȘOVAN, <i>Necropola de tip Sântana de Mureș–Černjacov de la Mihălășeni (jud. Botoșani), Târgoviște, 2005 (Dan Gh. Teodor)</i>	293
* * <i>Τὸ περὶ τῆς κτίσεως τῆς Μονεμβασίας Χρονικόν – Cronica Monemvasiei, trad. MARIUS ALEXIANU și ROXANA CURCĂ Iași, 2005 (Dan Gh. Teodor)</i>	295
MUGUR ANDRONIC, <i>Teritoriul nord-est carpatic în a doua jumătate a primului mileniu creștin, Suceava, 2005 (Florin Hău)</i>	296

GABRIEL H. DECUBLE, <i>Die hagiographische Konvention. Zur Konstituierung der Heiligenlegende als literarische Gattung - unter besonderer Berücksichtigung der Alexius-Legende</i> , Konstanz, 2002 (Andrei Corbea)	302
HARALD ZIMMERMANN, <i>Papalitatea în Evul Mediu. O istorie a pontifilor romani din perspectiva istoriografiei</i> , Iași, 2004 (Alexandra Popescu)	303
SIMINA MARGARETA STANC, <i>Relațiile omului cu lumea animală: arheozoologia secolelor IV–X d.Hr. pentru zonele extracarpătice de est și de sud ale României</i> , Iași, 2006 (Dorel Paraschiv)	304
* * <i>Die Welt von Byzanz - Europas östliches Erbe. Glanz, Krisen und Fortleben einer tausendjährigen Kultur</i> , Hrsg. v. LUDWIG WAMSER, München, 2004 (Victor Spinei)	305
MIRCEA D. MATEI, LUCIAN N. CHIȚESCU, <i>Cetatea de pământ de la Bârlad. Monografie arheologică</i> , Târgoviște, 2002 (Adrian Andrei Rusu)	308
VICTORIA-PARASCHIVA BATARIUC, TEODOR-OCTAVIAN GHEORGHIU, DAN-DUMITRU IACOB, MIRCEA D. MATEI, <i>Atlas istoric al orașelor din România. Seria A-Moldova. Fascicula 1 – Suceava</i> , București, 2005 (Cătălin Hriban)	312
MARIANA ȘLAPAC, <i>Cetăți medievale din Moldova – mijlocul secolului al XIV-lea – mijlocul secolului al XVI-lea</i> , Chișinău, 2004 (Irina Mădălina Șarban)	315
PETRONEL ZAHARIUC, <i>Țara Moldovei în vremea lui Gheorghe Ștefan voievod (1653-1658)</i> , Iași, 2003 (Leonard Dragomir)	316
* * <i>Studia Historica. Analele Universității „Dunărea de Jos” Galați</i> , Fascicula 19 – Istorie, tom I, 2002 (Simona Ivașcă)	317
 <i>VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ – LA VIE SCIENTIFIQUE</i>	
LUCIAN MUNTEANU, <i>Activitatea științifică a Institutului de Arheologie din Iași în anii 2004–2005</i>	321
<i>L'activité scientifique de l'Institut d'Archéologie de Iași pendant les années 2004–2005</i>	
DAN MONAH, <i>Primul Congres Internațional al Civilizației Tripoliene (Kiev, 7–11 octombrie 2004)</i>	349
<i>The First World Congress Trypillya Civilization (Kyiv, October 7–11 2004)</i>	
DAN MONAH, <i>Proiectul „Exploatarea sării preistorice în România și Anatolia”</i>	353
<i>The Project „Prehistoric Salt Exploitation in Romania and Anatolia”</i>	
 <i>OMAGIEREA PROFESORULUI ALEXANDRU VULPE</i> <i>CÉLÉBRATION DU PROFESSEUR ALEXANDRU VULPE</i>	
VICTOR SPINEI, <i>Profesorul Alexandru Vulpe – Membru de onoare al Institutului de Arheologie din Iași</i> ..	359
CONSTANTIN ICONOMU, <i>Profesorul universitar Alexandru Vulpe, un reprezentant de seamă al cercetării arheologice românești</i>	360
ATTILA LÁSZLÓ, <i>Alexandru Vulpe – istoric al preistoriei</i>	362
VIRGIL MIHAILESCU-BÎRLIBA, <i>Profesorul Alexandru Vulpe la 75 de ani</i>	363
 <i>ANIVERSARIA</i>	
ALEXANDER RUBEL, <i>Wolfgang Schuller zum 70. Geburtstag</i>	365
 <i>OBITUARIA</i>	
Claudiu Paradaiser (1933–2006)	369
 <i>LISTA ABREVIERILOR – LISTE DES ABRÉVIATIONS</i>	
	371